

Vizovickú vrchovinú

Provodov, Malenice, bus	370 m		
Hřbitov	400 m	0,3	
kostel Panny. Marie Sněžné		0,3	0,6

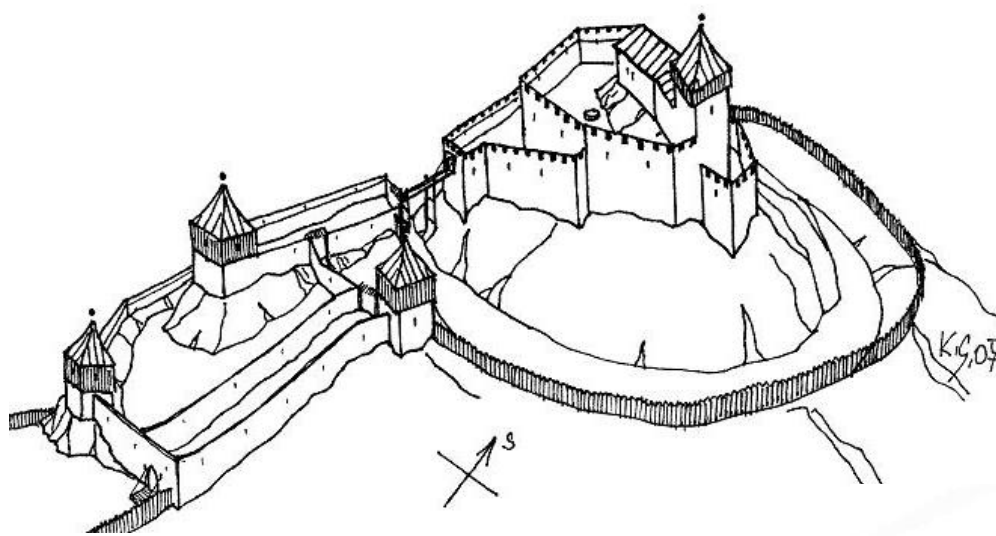
Poutní kostel je zasvěcen Panně Marie Sněžné. Nicméně záhy zde začala být uctívána místní Panna Maria Provodovská. Vedle kostela je zřízen novodobý oltář pro bohoslužby pod širým nebem. Na úpatí dalšího stoupání je kaplička z roku 1865 a pod ní studánka se „svatou vodou“ (vlastní zázračný pramen je údajně pod oltářem kostela). Od kapličky vede strmá Křížová cesta na vrchol hřebene. Křížová cesta končí další kaplí.

Poutní místo pochází z počátku 18. století. Legenda vypráví, že mlynářka Anna Vlašticová z Dolního provodovského mlýna trpěla těžkou oční chorobou. Ve snu se jí zjevil stařec, ukázal jí místo se studánkou na okraji lesa a řekl: „Zde je voda, která bude na přimluvu Boží uzdravovat nemocné na těle i na duši“. Mlynářka si umyla oči vodou ze studánky a uzdravila se.

Od roku 1712 sem putovali lidé ze širokého okolí a mnozí prý byli rovněž uzdraveni. Dorota Jahodíková z Pašovic věnovala jako poděkování za uzdravení poutnímu místu obraz Matky Boží kojící. Obraz je jedinečný svým námětem, který je v českých zemích vzácný. Původně byl zavěšen u studánky. Dnes je umístěn v poutním kostele. Reprodukce tohoto obrazu je možno nalézt zavěšené u mnoha studánek v okolních lesích. Letopočtem 1734 je datován zvon s reliéfy sv. Václava a Josefa na plášti, vidí ve zvonici chrámu. Druhý zvon odlil Jan Alois Obletter roku 1803. Majitel luhačovického panství, hrabě Wolfgang Serényi, dal postavit u studánky nejprve dřevěnou kapličku. V roce 1734 dal vystavět zděnou jednodlnou stavbu s trojbokým závěrem, vysvěcenou 5. srpna 1735 a rozšířenou roku 1752. Dnešní podobu dostal

kostel v roce 1850, kdy byla kaple rozšířena o chrámovou loď. Křížová cesta je v pořadí již třetí zdejší křížovou cestou. V dnešní podobě, s kamennými reliéfy, pochází z let 1917 až 1918. Byla vybudována jako vzpomínka na padlé vojíny a poutníky v 1. světové válce. Každé zastavení nese proto věnování okolních obcí na památku jejich padlým farníkům. Kromě toho je na prvním zastavení arcibiskupský erb a na posledním erb rodu Serényiů.

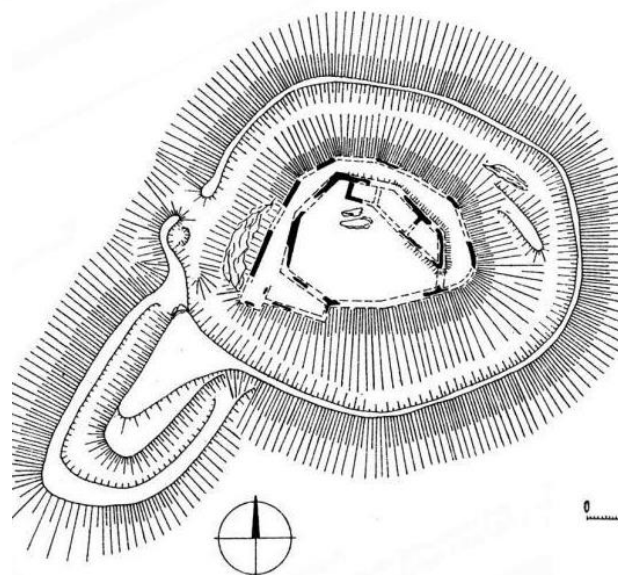
rozc. Malenisko	460 m	0,1	0,7
rozc. Starý Světnov	580 m	1	1,7
hrad Starý Světlov	602 m	0,2	1,9

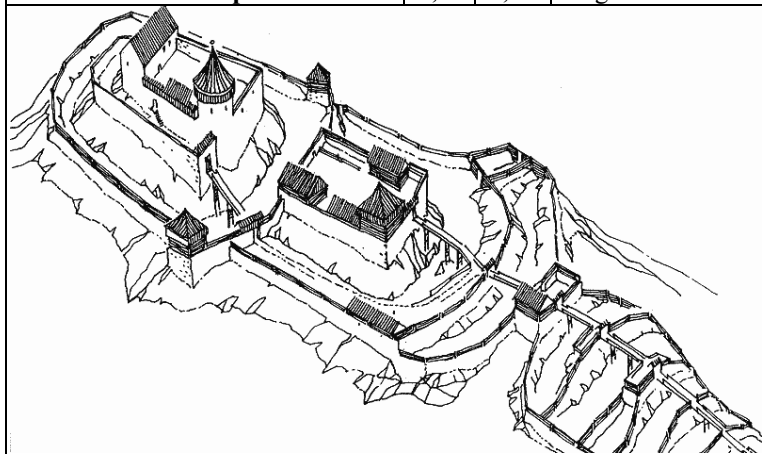
východní strany jádro obklopuje parkán o šířce 5 m. Hrad je obehán příkopem o šířce cca 15 m a dodnes dochované hloubce až 5 m, před kterým se nachází předsunutý mohutný val, jenž dosahuje výšky přes 5 m. Archeologický výzkum částečně odkryl pozůstatky čtyřprostorového hradního paláce. Západním směrem od hradu bylo situováno předhradí, na němž byly objeveny pozůstatky dřevěných staveb hospodářského charakteru.

Hrad obklopoval okružní příkop a val úctyhodných rozměrů – obvod valu přesahuje 300 metrů a objem zemních prací podle M. Plačka odpovídá těžko představitelným 30 tisícům metrů krychlových, tj. 7 tisícům plně naložených Pragovek V3S. Přesun takového množství zeminy lze obtížně pojmout dnešními měřítky, natož v perspektivě 14. stol. Reliéf hradu vynikne především v době vegetačního klidu, kdy jsou stromy bez listů. Dlouhodobé záchranné práce jsou oceňovány pro svou citlivost i kvalitní provedení, r. 2021 proběhla konzervace zdiva paláce.

Mohutné reliéfní pozůstatky a zbytky zdiva hradu. V písemných pramenech se objevuje r. 1360, jeho předchůdcem mohl být blízký (převážně dřevěný a mnohem menší) Rýsov. Jako jeden z mála hradů v oblasti přečkal i česko-uherské války, svému osudu byl ale ponechán zanedlouho poté, po založení Nového Světlova. R. 1517 je už zmiňován jako pustý. Zdivo bylo v dalších stoletích ve velké míře rozebráno, i přes značnou odlehlost lokality. Jádro hradu ohrazovala obvodová hradba, která je dnes částečně patrná na severozápadní a jižní straně. Ze západní, severní a

po NS na modrou	595 m	0,3	2,2	
Komoněc	672 m	0,8	3	
Podle pověsti prý Komonec nese své jméno po uprchlících z Komně, kteří se na kopci skrývali za tureckého vpádu roku 1663. Podloží tvoří západokarpatský flyš zastoupený zde vrstvami soláňskými (více pískovce na úkor jílovce) a luhačoviskými, tvořenými arkózním drobovým pískovcem. Kopec původně kryla jedlová bučina, která byla nahrazena smrkem. Dnes se lesníci snaží hvozď vrátit do prapůvodní podoby. Roku 1992 tady řádil velký požár, který zlikvidoval 23 ha lesa. V současnosti už holé plochy skryla nová výsadba. Na kopci se nachází věž TV vysílače, ale ta je naštěstí umístěna na hřebeni pod vrcholem, takže vlastní Top není ničím hyzděn. Bohužel zde návštěvníka nečekají ani žádné výhledy, ale zase ocení to zastřešené odpočívadlo s ohništěm, dřevěný kříž, lidový mariánský obrázek a Info tabuli o Komonci, které se nachází na sympatické vrcholové světlince.				
zkratka na modrou	625 m	0,5	3,5	
pod Slavickým kopcem	555 m	1,1	4,6	
Hory, rozc.	545 m	0,6	5,2	
Sehradice, rozc.	545 m	0,8	6	
Sehradice hrad a zpět	551 m	0,1	6,1	Engelsberk

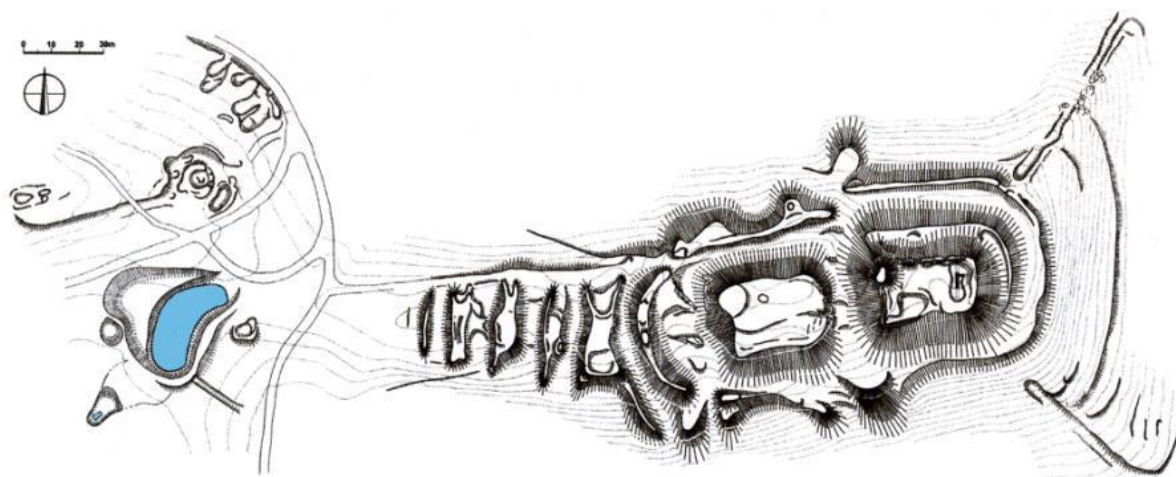

Prvně se připomíná r. 1261, založen byl krátce před tím; zanikl zřejmě v souvislosti s česko-uherskými válkami na přelomu 60. a 70. let 15. stol., r. 1518 je zmiňován jako pustý. Mnoho nejasností o dějinách tohoto hradu vzešlo z toho, že jeho přesná poloha nebyla dlouho zjištěna (byl lokalizován buď k Sehradícím, nebo k Slavičinu) a že své původní jméno Engelsberk změnil na Sehrad; navíc jej lid nazýval Tetov podle rodu Tetourů z Tetova. Polohu hradu na srázném ostrohu nad kostelem v Horní Lhotě zjistil teprve při svých výzkumech F. I. Červinka, který jej také v r. 1928 podrobně popsal.

Šlo o mohutný (obvod měří 900 kroků) dvojitý hrad, jehož obě části byly odděleny hlubokým příkopem a spojeny mostem. Jeho okolí bylo opevněno. Z východní a z jižní strany byl nedostupný. Celý obvod obíhá příkop doprovázený vnějším

náspem, pouze na jižní straně se díky erozivním procesům dochovala pouze terasa. Předhradí a jádro od sebe dělí mohutný příkop. V jádře nad povrch terénu v krátkých úsecích vystupuje obvodová hradba. V severozápadním cípu jádra se nachází suťový kužel, považovaný za zbytek bergfritu. Velmi zajímavým fortifikačním prvkem je soustava až pěti valů a příkopů, které za sebou přetínají přístupnou západní stranu před předhradím. V případě vnitřního z nich se jedná o složitější útvar, patrně se na koruně širokého valu původně nacházely dřevěné sruby (podobné snad stály i na ostatních valem s výjimkou nejzápadnějšího).

Obranyschopnost zvyšovalo i jezírko v bezprostřední blízkosti hradu. V lese na druhé straně od rozcestí (severně od rybníčku, který je rovněž středověkého původu) se nacházejí dobře patrné pozůstatky **obléhacích opevnění**. V terénu je patrná drobná, příkopem vymezená kruhová plocha, ke které náleží ještě terasou vymezená plocha s jednou výraznou zahloubeninou. Snad se jednalo o vojenské ležení. Druhé takové se možná nacházelo na opyši, východně pod hradním jádrem.

nad studánkou		0,3	6,4	
Nenápadný pramen v lese nedaleko hradní zříceniny Sehrad při modré turistické stezce. V Horní Lhotě sa této studánce říká Záhradištní studánka, protože přímo nad ňu, je staré opidum tzv. rovné hradisko – je na úpatí Slavičáku. Ze studánky prameně dále pokračuje jako záhradištní potok, který sa vtéká do Kocmanky.				
Horní Lhota, háj., bus	446 m	1,5	7,9	
Spletený vrch, sedlo	542 m	2,7	10,6	
Spletený vrch, rozc.	558 m	0,5	11,1	SOS Box
Klokočí	589 m	1,5	12,6	
sv. Vendelín	641 m	0,4	13	výklenková kaplička. Sv. Vendelín je patron poutníků, pastýřů
nad studánkou	600 m	0,7	13,7	Chladná studna 556 m

Lesní kaple vznikala postupně na přelomu 19. a 20 stol. na podkladě dvou neobvyklých uzdravení vodou z pramene – téměř slepého chlapce z Tichova a dívky z Vizovic, onemocnělé španělskou chřipkou. Otec dívky zřídil v r. 1905 u pramene kamenný portál, ke kterému byla r. 1937 přistavěna kaple se sochou Panny Marie Lurdské.

Doubrava **672 m** **0,7** **14,4**

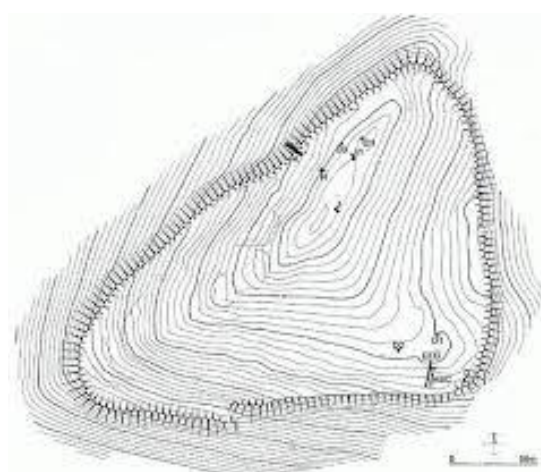
Padesát pět metrů vysoký stožár mobilního operátora s rozhlednou, byl slavnostně otevřen 17.července 2004 V první polovině minulého století zde již jedna rozhledna stávala - byla dřevěná, časem zchátrala, a v padesátých letech musela být stržena. Výstavba nové ocelové věže, trvala přibližně dva roky a investovala ji společnost T-mobile. Na vyhlídkovou plošinu, která je umístěna ve 33 metrech nad okolním terénem, vede celkem 174 schodů, a je odtud pěkný výhled na část Vizovických a Hostýnských vrchů či Luhačovickou vrchovinu. Velmi dobře jsou vidět Vizovice a Zlín, nebo Velká Javořina, Svatý Hostýn, Radhošť

Občerstvení, souvenires, tel. 731204420

Stř., So., Ne.: 10-17 hod

Pod Doubravou, rozc.	607 m	0,3	14,7	přístřešek	
nad studánkou	610 m	0,4	17,1	málo vody	
Pod Suchým vrchem	611 m	0,2	17,3	studánka Na Františku, málo vody, ohniště, kaple sv. Františka	633 m
Rovně	702 m	1,8	19,1		
scuk s NS	660 m	1,4	20,5	přístřešek	
Klášť'ov, rozc.	712 m	0,5	21		
Klášť'ov, hradiště a zpět	753 m	0,6	21,6	přístřešek, ohniště	

Vrcholové partii Klášť'ova dominuje skalisko **Čertův kámen** na nejvyšším bodě a studánka pod vrcholem. Po celém obvodu hradiška

je patrný kamenný val, který na jižní straně neuzavírá prostor docela, ale podbíhá a přesahuje opačný konec valu a tvoří tak jakousi bránu krytou z boku oběma konci valů. Val má dodnes výšku přibližně jednoho metru, v severovýchodní části dosahuje výšky až tří metrů, zatímco v jihovýchodní části se ztrácí úplně. Obeplňuje plochu asi 2,1 ha ve tvaru trojúhelníka se zaoblenými vrcholy a s mírně zaoblenými stranami. Na jihovýchodní straně areálu jsou pozůstatky uměle vytvořené kamenné terasy s prohlubní nejasné funkce, jednu dobu považované za cisternu. Na terase se totiž nachází i několik dalších zahloubení. Terasy upravené kamenným dlážděním jsou v areálu hradiška celkem dvě.

Pravěké a raně středověké hradiště Klášť'ov je nevyšší položeným pozůstatkem opevnění tohoto typu na Moravě. Depoty železných předmětů objevené na hradišti jsou významné nejen v regionu, ale i v rámci střední Evropy. Hradiště bylo objeveno na konci 19. století. Archeologické výzkumy, započaté ve 40. a 50. letech 20. století, prokázaly vybudování opevnění na přelomu doby

bronzové a halštatské. Doložena byla také funkce hradiště jako významného opevněného centra ve velkomoravském období.

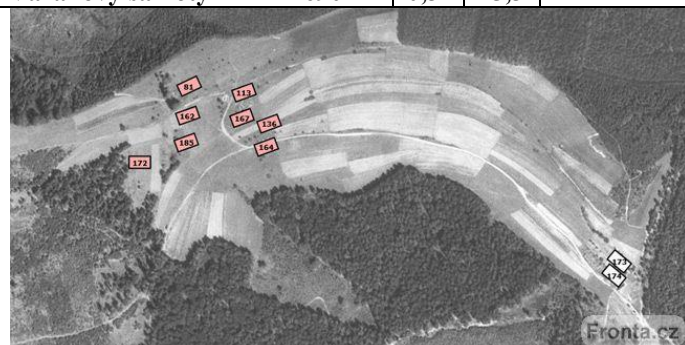
Svéradov **737 m** **1,3** **22,9**

Pod kopcem Svéradov(prý byla v dávné minulosti osada stejného jména, v 10. století u ní potulný rytíř postavil dřevěný hrad. Byl však dobrodružné povahy, o hrad se nestaral a ten ještě za jeho života zchátral a vyhořel. Později zanikla také osada Svéradov ...

rozc. Pod Svéradovem	662 m	0,5	23,4	přístřešek, pramen Vlárý	
Bařinka	652 m	1	24,4	posezení bez střechy	
studánka Chladnice	670 m	0,6	25		

Studánka, která odedávna sloužila rodině Vařákové až do doby, kdy byly vypáleny Vařákovy paseky (v noci z 2. na 3. května 1945). Pasekářská usedlost nebyla obnovena, později se zde páslo a studánku využívali také lesníci a myslivci. Turisté o ní většinou neví, protože k ní není vyznačena odbočka. V současnosti se o studánku starají Lesy ČR,

Vařákovy samoty **690 m** **0,3** **25,3**

Vzhledem k poloze Vařákových pasek si budovala německá armáda na horských kótách pozorovatelny s radiovými vysílači pro zaměření své dělostřelecké palby. V dopoledních hodinách 2. května 1945 dorazili čtyři vojáci dělostřeleckého pluku 153. divize Wehrmachtu gen. Karla Edelmanna na Vařákovy paseky. Dva radisté se usídlili s vysílačkou v domě Františky Vařákové čp. 81 a požádali ji, aby jim ukázala výhled na Lačnov, Tichov, Drnovice a Vysoké Pole. Dva vojáci odešli zbudovat pozorovatelnu k nedalekému triangulačnímu bodu

na Pulcově a dva instalovali vysílačku. V tu dobu se z nedalekých Rylisek vraceli členové 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky z oddílu Ploština. Den předtím slavili konec války ve Valašských Kloboukách a měli za úkol se přemístit do Haluzic na vrch Barák u Loučky. Partyzáni dům čp.81 obklíčili a následně došlo ke krátké přestrelce kdy střely těsně minuly děti. Zajatého Němce partyzáni odtáhli do lesa a zastřelili. Zahynul také jeden partyzán, který byl omylem zastřelen vlastními muži.

Místní obyvatelé dobře věděli, k jakým tragédiím došlo 19. dubna v Ploštině a 23. dubna v Prlově, kdy speciální protipartyzánská jednotka SS-Einheit Josef ze Slovenska a další jednotky ZbV z Vizovic obě vesnice drasticky vyvražďily a stavení vypálily. Obyvatelé usedlostí na radu partyzánů měli všichni odejít ke svým příbuzným a známým, protože bylo jisté, že se Němci vrátí. Většina z více než 50 obyvatel doporučení uposlechla a odešla. Část si sebrala nejnnutnější osobní věci, jídlo i přiny a okolo poledne odešli se schovat do lesa. Když slyšeli probíhající boje u Loučky, které krátce utichly a v sousední Polance slyšeli hudbu, domnívali se, že fronta jejich území již obešla. Vzhledem k chladnému počasí, kdy se ledový déšť proměnil ve sněžení, se proto okolo páté hodiny rozhodli vrátit do svých domovů zpět, což se ukázalo později osudným.

Trestná výprava Wehrmachtu

V podvečer 2. května Vařákovu osadu nečekaně obklíčili opět Němci, když vyhnali z chlévů dobytek a pancéřovými pěstmi zapálili osm domů. Zbývající dva domy zůstaly neporušené, protože byly stranou a v husté přízemní mlze, nebyly zřejmě vidět. Při hoření chalup začala vybuchovat střešní krytina eternit a Němci se domnívali, že se jedná o ukrytou municí partyzánů, a proto se rozhodli všechny Vařáky vyvraždit. Děti začaly ze zoufalství křičet a ječet a Vařáci Němcům vysvětlili, že výbuchy nezpůsobují granáty a střelivo. Německý velitel proto vyhlazovací teror zakázal.

Zdejších patnáct obyvatel malé usedlosti nacisté vyhnali a děti nenechali ani about a bosé je hnali do 9 km vzdálené Valašské Polanky. Zde je začali vyslýchat až do večera v domě rodiny Šafaříků (u Ohradů) čp. 251, kde sídlilo velitelství dělostřeleckého oddílu. Na noc byli občané nahnáni do stodoly rodiny Juřicové (u Šunců), kde byli opět vyslýcháni.

3. květen

Tento den ráno byly všechny osoby přemístěny do chudobince ve Valašské Polance. Na přímluvu německé občanky Aurelie Ludwigové a zejména pana faráře Jana Absolona, kteří se obětovali jako rukojmí nakonec nacisté měli určité slitování a propustili všechny matky s dětmi. (11 osob)

Poprava v Hošťálkově

Dne 4. května ve dvě hodiny ráno byli čtyři zajatci odvezeni z Valašské Polanky přes Vsetín až do 25 km vzdálené Hošťálkové, kde německá vojska zdržovaly postup 1.čs.armádního sboru, který směřoval k Bystřici pod Hostýnem. Zde v Hošťálkové byli odvedeni do chléva Jaroslav Vaňka a opět vyslýcháni. V její blízkosti se nacistický scénář naplnil. Fašisté zde vykopali masový hrob a zajaté osoby Jana Polčáka, Karla Vařáka a Františka Žáka z Prlova, okolo deváté ráno popravili střelou do týla. Společně s nimi také mladou Růženu Šopovou, která do Vařákových pasek přijela pouze na návštěvu své sestry. Tu nechali nacisté ležet přikrytou větvemi v potůčku. Odpoledne okolo půl páté odpoledne byl osvobozen Vsetín a následně Hošťálková kde zadní voj Wehrmachtu zdržoval postup čs.armádního sboru.

5. květen

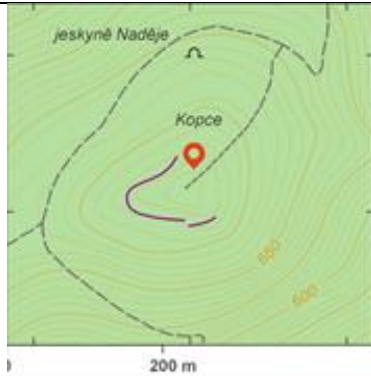
V sobotu 5. května objevil popravené pan Tomáš Machala z Ratiboře, který je převezl koňským povozem k potoku blízko svého domu, kde všechny oběti exekuce očistil a umyl. Dne 7. května si pro mrtvé rodinné příslušníky přijela paní Tereza Šopová, maminka Roziny Šopové a tchyně Jana Polčáka. Následně je odvezla je na poslední rozloučení do Pozdřehova na místní evangelický hřbitov. Poznámka: Od roku 1950 na Vařákových pasekách již nikdo nežil a poslední ze zdejších chalup byla v roce 1961 zbořena. Na někdejší horskou osadu, která se stala také obětí nelidské bestiality nacistů na konci války, tak upomíná pouze zbudovaný památník věnovaný všem jejich obětem.

Vrátnice	682 m	1,7	27	
rozc. Lačnovské skály	680 m	0,2	27,2	
Horní Lačnovské skály	683 m	0,2	27,4	

Dolní lačnovské skály (též zvané Trčkovy), tvoří mohutný mrazový srub vyvinutý na čelech pískovcových a slepencových vrstev, v délce asi 70 m. Příčně orientované pukliny člení stěnu mrazového srubu do několika bloků, nejvyšší dosahuje výšky až 14 m. Svislé stěny jsou pokryty velkým množstvím voštin, dutin typu tafoni kulovitých dutin, které mají průměr až 70 cm a hloubku 65 cm. O 800 m dále po turistické značce se nachází obdobné, ale rozlohou menší **Horní lačnovské skály**, jejich okolí v letním období kvete velké množství nápadného náprstníku červeného. Jedná se o nepůvodní, zavlečený druh. Na skály v letech 1923-28 chodíval také Josef Valčík, spoluaktér atentátu n R. Heyndricha, který v té době sloužil u sedláka v Lačnově a navštěvoval zdejší školu. Lačnovské skály jsou od čtyřicátých let minulého století nerozlučně spojeny vývojem tramského hnutí na Valašsku. Jejich odloučenost od okolního světa (turistická značka zde vede teprve několik let) vyhovovala té části trampů, jejichž názorové smýšlení a jednání bylo v rozporu se zaměřením tehdejšího režimu, ať s jednalo o fašistické okupanty nebo komunisty. Je málo známo, že značná část předválečných trampů bojovala za občanské války ve Španělsku, za 2. světové války pak v zahraničních armádách nebo v partyzánských oddílech.

Dol. skály, přímo	650 m	0,4	27,8	
silničkou vlevo	570 m	0,1	27,9	
zpět na modrou	670 m	0,8	28,7	
rozc.stud. Krajčice	680 m	0,1	28,8	málo vody
rozc. Pod Krajčicí	690 m	0,7	29,5	
Vrchkopec, sedlo	660 m	1,2	30,7	
Vrchkopec, hradiště	699 m	0,2	30,9	

Nevelké pravěké hradiště Kopce leží ve strategické poloze a pravděpodobně nesloužilo ke stálému obývání. Plnilo zřejmě důležitou funkci útočiště před nepřáteli a ochrany obchodních cest. Objeveno bylo na konci 19. století, avšak průzkum formou povrchových sběrů zde probíhal až od 80. let 20. století. Na základě nálezů lze hradiště datovat do pozdní doby bronzové až doby halštatské. Hradiště má plochu 1 ha a je opevněné pouze na západní straně kamenitým valem, zachovalým ve výšce asi 0,5 m. Jako nepřímý doklad vztahu daného místa k dálkovému obchodu mohou sloužit četné nálezy cenných bronzových předmětů v okolí. Ve vrcholové části hradiště je vztyčený 1 m vysoký kámen a existují spekulace o tom, že sloužilo jako centrum kultu. Hora Kopce je vyhlášena za přírodní památku.

Naděje, jeskyně	670 m	0,2	31,1
-----------------	-------	-----	------

Rozsedlinová jeskyně dlouhá 101,5 m. Její dvě patra jsou propojena 6 m hlubokou propástkou. Vstup do jeskyně je zamezen mříží.

zpět na modrou	570 m	0,4	31,5
----------------	-------	-----	------

Čertovy skály	475 m	0,8	32,3
---------------	-------	-----	------

Skalní stěnu tvoří až několik metrů vysoké lavice pískovců uložené těsně nad sebou. Jsou vypreparované ze svahu erozní činností a vypadají jako obrovské kamenné schody. Skalisko je protáhlé v severovýchodně-jihovýchodním směru, celé má délku asi 150 m, místy je 6-25m vysoké a široké 2,5-3m s úklonem 70-80°. Množství subhorizontálních i svislých puklin člení stěnu do mohutných, stupňovitě uspořádaných kvádrů. Povrch skály pokrývají drobné tvary zvětrávání jako pseudoškrapy, voštiny, dutiny typu tafoni a skalní výklenky. Tvarovou pestrost skal dále doplňují drobné rozsedlinové jeskyně a pískovcová věž typu palice v jihozápadní části hradby. Hřeben Čertových skal je zvýrazněn hlavně čtyřmi markantně vystupujícími vrcholky. Jsou to Hladká, Čertova stěna, Plochá a nahoře na konci masivu nejvýše položená Kolébka

Čert. skály, rozc., bus	440 m	0,2	32,5
-------------------------	-------	-----	------

Lidečko, bus.	434 m	0,5	33
---------------	-------	-----	----

„Všude teče voda z kopce, jen v Lidečku je to naopak.“

Malý okruh jako bonus

Francova Lhota, Pulčín	640 m			Bus Čertovy sk. - Pulčín : 11 :35, 13:17,5:16
------------------------	-------	--	--	---

Původní jméno vesnice bylo Půlčín a bylo odvozeno od osobního jména Půlka (které bylo buď totožné s obecným půlka nebo bylo odvozeno od slovesa půliti - "poulit (oči)"). Význam místního jména byl "Půlkův majetek". V souvislosti s dočasným opuštěním vesnice koncem 15. století přešlo místní jméno do množného čísla (Půlčiny), v 18. století došlo v úředních záznamech k návratu k jednotnému číslu. V místním nářečí se množné číslo udrželo do 20. století. Původní středověká podhradní ves, předchůdce dnešního Pulčína, se rozprostírala podél potoka protékajícího bezprostředně pod skalami. Založení této původní obce zřejmě proběhlo někdy na přelomu 13. a 14. století zároveň se vznikem stejnojmenného strážního hradu Plučiny. Tak jako s hradem ves vznikla, tak pravděpodobně i zanikla. V letech 1500-1520 je totiž v Moravských zemských deskách uvedena pustá ves již pod pozměněným názvem Pulčiny, obdobná zmínka je i o pustém hradu stejného jména. Podruhé byla obec Pulčín založena pravděpodobně ve druhé polovině 16. století, avšak poněkud jižněji. Obec Pulčín kromě toho, že byla založena dvakrát, je nejvýše položenou obcí okresu Vsetín (675 m n. m.) a podle místních obyvatel i nejvýše položenou obcí Valašska. [Soubor dřevěných soch, památník padlým, Western salon u Villíka](#)

Pulčínské skály, rozc.	595 m	1	1
------------------------	-------	---	---

Jedná se o největší pískovcové skalní město v moravských Karpatech. Jsou nejen největším pískovcovým skalním městem v moravských Karpatech, ale také kolébkou trampingu. Co je pro Čechy Sázava a Posázaví, to jsou pro Valachy Pulčínské skály. Jedná se o pět samostatných skalních celků, z nichž nejdůležitější a nejznámější jsou vlastní Pulčínské skály – mohutný skalní hřbet směřující od předvrcholu Hradiska k jihozápadu ukončený dole bizarním převisným skalním útvarem zvaným **Trtol**. Na nejvyšším bodě skal zvaném Zámčisko stál ve středověku nevelký skalní hrad Pulčín. Jihovýchodní strana skla je tvořena úchvatnými skalními plotnami o délce přes 30 metrů, největší z nich se jmenuje **Ludmilina skála**, na sever zase padá odstrašující převislou stěnou zvanou **Zbojnický kostel**. Ludmilina skála má podle pověsti neméně pohnutou historii. Dostala název podle dívky, která zde skokem do hlubin ukončila svůj život z nešťastné lásky v den svatby svého zapovězeného milého.

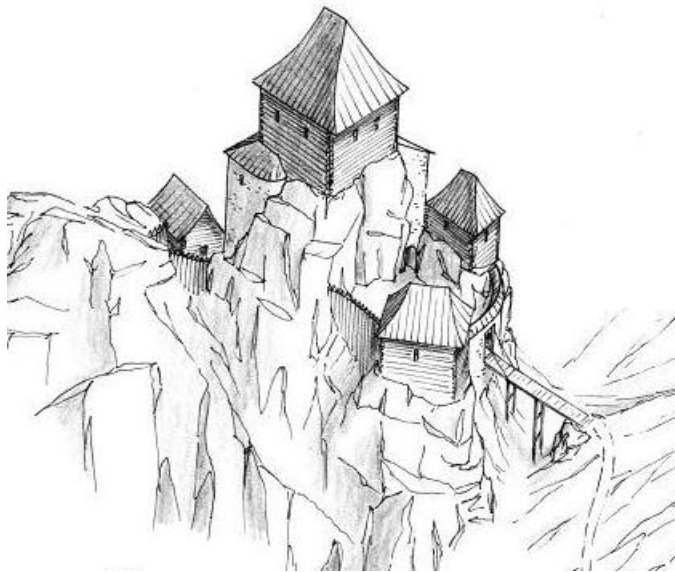
Vlastní vrchol Hradiska, od vyhlídky na temeni skal (Zámčiska) vzdálený asi 300 metrů, je tvořen pískovcovou plošinou a obklopen skalami ve tvaru koruny. Plošina je členěna puklinami, jejichž postupným rozšiřováním vznikly protáhlé deprese a závrtvy. Jihovýchodním směrem od vrcholu Hradiska se rozkládá **Skalní město** (v některých pramenech uváděné pod názvem **Izby**), kde posun obrovských skalních bloků vytvořil spletitou síť chodeb, suchých kaňonů, puklin. Nachází se zde největší pseudokrasová jeskyně oblasti Pulčín o délce kolem 40 metrů. Tato lokalita je největším skalním městem moravských flyšových Karpat.

Názvy jednotlivých útvarů jako **Propadlý hrad**, **Kazatelna**, **Českobratrský stůl** nebo **Bratrský sbor** pocházejí z období třicetileté války, kdy se na Valašsku formovala Jednota bratrská a kvůli rekatolizačnímu pronásledování se její bohoslužby konaly právě na takových odlehlých nepřístupných místech. Nejbizarnější skalní útvar celé oblasti se však nacházejí poněkud níže v údolí Pulčinského potoka. Jde o významnou lokalitu **Pět kostelů** (nebo také Pětikostelí) s dvacetimetrovými převislými skalními stěnami. Není jasné, z čeho vznikl tento název, protože jde o tři poměrně velké a jednu malou skálu rozmístěné podél nevýrazného hřbetu nad Pulčinským potokem. V minulosti šlo o jednu z významných horolezeckých oblastí severní Moravy.

Ještě níže v údolí Pulčinského potoka se nachází poslední skalní lokality okolí Pulčína, a to poměrně málo známé Skály v **Kršle**, přerušované skalní val o délce asi sto metrů s věčně mokřými stěnami, jejichž výška nepřesahuje deset metrů.

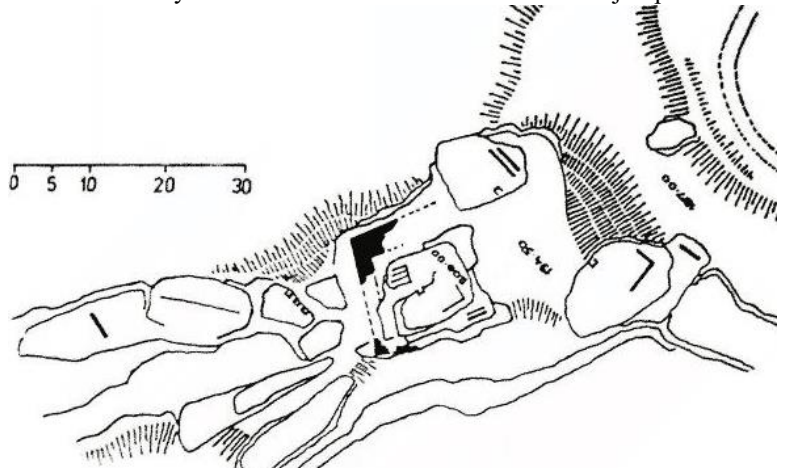
Jen pár stovek metrů od těchto skla je malá osamocená skalka s názvem **Sýkorka**, týčící se v lese nad zatáčkou cesty k Pulčínu od Pulčinského potoka.

hrad Pulčín	687 m	0,2	1,2
--------------------	--------------	------------	------------

Hrad vznikl koncem 13. století. Největší rozkvět zažil v 15. stol. Zaniká patrně koncem 15. stol. Roku 1518 se hrad uvádí jako pustý. Jádrem hradu se stal výrazný pískovcový skalní suk o rozměrech 18 x 15 m při základně a uměle upravenou horní plošinou takřka čtvercového půdorysu o délce stran kolem 7,5 m. Od plochy jakéhosi nádvoří hradu je horní plocha skály převýšená asi o 6 m. Z jihozápadní strany je ve skále přírodní, ale uměle upravená puklina, která umožňovala přístup na skalisko. Na ní navazují uměle vytesané schody takřka na vrcholové plošině. Jejich původ je ale nejasný. Mohou spadat i do mnohem mladší doby. Při jihozápadní straně plošiny se zachovaly otvory a drážky po zapuštění trámu blíže neurčené konstrukce. Po obvodě jihozápadního a severozápadního úpatí skaliska byl výzkumem odkryt základ obvodové zdi zalomené do pravého úhlu. Zeď je široká kolem 1,5 m a spojována nekvalitní písčitou maltou. Zeď snad mohla sloužit jako základ mohutné stavby na vrcholové plošině, která minimálně ze dvou stran celou hmotu skaliska pohltila. Vrcholová část této obytně strážné stavby byla snad již roubeného charakteru.

Od severovýchodu na toto skalisko navazovala klesající plošina

sloužící jako jakési nádvoří o rozměrech cca 20 x 15 m. To bylo od severu a východu uzavřeno dvěma menšími skalními bloky, které také nesou stopy po otvorech pro ukotvení trámové konstrukce, tzv. kapsy. I nádvoří snad bylo opevněno jednoduchým, patrně zděným hrazením. Stopy po nějaké formě srubové stavby se podařilo výzkumem zjistit i na opačné, jihozápadní straně od centrálního skaliska. Klesající plošina nádvoří je od okolního stoupajícího terénu (hřebenu) k vrcholu Hradisko oddělena přes 7 m hlubokým příkopem ještě dnes širokým kolem 12 m. Most přes příkop začínal v místě vyvýšeného skalního útvaru v pokračování hřebene k vrcholu Hradiska. Přístupová cesta dále tvořila oblouk a po východním svahu skalního hřebene sestupovala do údolí, kde se původně rozkládala stará osada Pulčín (Pulčiny), jež byla později opuštěna a znovu založena na kopci naproti hradu.

vyhlídka, rozc.		0,1	1,3	
Hradisko	773 m	0,4	1,7	
Jeho vrcholová část je tvořena pískovcovou plošinou o délce 150 m a šířce 80 m. Zhruba uprostřed svahu Hradiska se nachází větší skalní skupina zvaná Zámčisko, kde je i vyhlídka s vrcholovou knihou.				
ku Kazatelně, Hladomorně		0,1	1,8	
ku Propadému hradu		0,2	2	nebo také kaňon Ancona
sруб T.O. Dakota		0,5	2,5	Krásná studánka vyzdřená kamenem, u srubu, pečlivě ji udržují zdejší osadníci.
podél potůčku na cestu		0,2	2,7	
st. Zapomenutá		0,5	3,2	asi nic moc
st. Kotelnice		0,2	3,4	studánka pod skalami Pět kostelů.
st. Bezejmenná		0,6	4	studánka u trampské chaty.
modrá zn.		0,8	4,8	
st. Plevákova		0,7	5,5	studánka u cesty na Pulčinské skály pod skalami V Kršle.
st. Formanka		0,4	5,9	i v suchých letech, teče
Lidečko, bus.	434 m	0,6	6,5	